

Шиманська Н. І.

*студентка групи НБ-12 юридичного факультету,
Західноукраїнського національного університету*

Мельник І.М.

*старший викладач кафедри безпеки та правоохоронної діяльності
Західноукраїнський національний університет*

ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПІЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ У ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТА СПЕЦСЛУЖБАХ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

У сучасних умовах глобальної цифровізації та ведення високотехнологічних воєнних дій, безпілотні літальні апарати (БПЛА) перетворилися з інструментів аерозйомки на критично важливий елемент системи національної безпеки. В Україні питаннями безпілотної авіації займається широке коло суб'єктів, що включає як державний сектор, так і волонтерські та приватні ініціативи. Провідну роль у цьому процесі відіграють Міністерство оборони України, Міністерство внутрішніх справ (зокрема Національна поліція та Національна гвардія), Служба безпеки України (СБУ), Державна прикордонна служба та Агентство оборонних закупівель. Координацію стратегічних напрямів та впровадження інновацій здійснює Міністерство цифрової трансформації в межах проєкту «Армія дронів», який став платформою для об'єднання зусиль держави та приватних виробників [1].

Актуальність використання БПЛА у правоохоронній діяльності та спецслужбах під час воєнного стану зумовлена необхідністю мінімізації ризиків для особового складу при виконанні небезпечних завдань. Дрони дозволяють проводити аеророзвідку, здійснювати моніторинг громадського порядку в зонах бойових дій, виявляти диверсійно-розвідувальні групи та документувати наслідки воєнних злочинів у

важкодоступних місцях [3]. Крім того, в умовах постійних обстрілів енергетичної та цивільної інфраструктури, безпілотники стають незамінними для швидкого оцінювання масштабів руйнувань та координації пошуково-рятувальних операцій. Таке широке застосування технологій підштовхнуло академічну спільноту до глибшого вивчення теми. Над теоретичним обґрунтуванням та практичними рекомендаціями щодо використання БПЛА працюють відомі науковці, серед яких дослідники правових та технічних аспектів авіації, такі як О. Бельський, В. Гурковський, Ю. Курилюк та фахівці відомчих закладів освіти МВС та СБУ, які аналізують особливості застосування дронів у кримінальному процесі та при проведенні спеціальних операцій [1].

Правове врегулювання використання БПЛА в Україні перебуває у стані активної трансформації, намагаючись адаптуватися до реалій війни. Визначення правового режиму польотів базується на необхідності балансу між національною безпекою та дотриманням прав людини. На законодавчому рівні цей процес регулюється Повітряним кодексом України, Законом України «Про національну поліцію» та Законом України «Про правовий режим воєнного стану», які встановлюють обмеження для цивільних користувачів та розширюють повноваження силових структур [1][5]. Ключовими нормативно-правовими актами є постанови Кабінету Міністрів України, що регулюють порядок використання повітряного простору в особливий період, а також накази МВС та СБУ, які визначають тактико-технічні вимоги до обладнання та процедури допуску операторів до виконання завдань. У 2026 році триває активна робота над законопроектами, що мають уніфікувати порядок реєстрації дронів та відповідальність за їх несанкціоноване використання [2].

Виробничий сектор безпілотної авіації в Україні під час війни продемонстрував безпрецедентне зростання. Окрім державних підприємств оборонно-промислового комплексу, на ринку домінують

приватні компанії та стартапи, такі як «Ukrjet», «Athlon Avia», «DeViRo» (виробники відомих комплексів «Фурія» та «Лелека-100»), а також компанія «BlueBird Tech», що спеціалізується на сучасних рішеннях у сфері зв'язку та протидії ворожим дронам [6]. Завдяки спрощенню процедур допуску до експлуатації, кількість вітчизняних моделей БПЛА, що закуповуються для потреб правоохоронців та спецслужб, виросла в десятки разів.

Фінансовий аспект цієї галузі свідчить про значні інвестиції держави у технологічну перевагу. Статистичні дані демонструють постійне зростання видатків: якщо у 2023 році на закупівлю дронів через систему Prozorro було витрачено близько 2,6 млрд грн, то у 2024 році ця сума зросла до 15,4 млрд грн [4]. У 2025 році обсяги фінансування закупівель БПЛА через Агентство оборонних закупівель склали 102,94 млрд грн, що майже в півтора раза більше за показники попереднього року [7].

Зокрема, підрозділи МВС та їхні структури у 2024 році спрямували понад 431 млн грн на придбання розвідувальних систем та FPV-дронів для забезпечення безпеки у прифронтових регіонах [4]. Це підкреслює стратегічну важливість безпілотних технологій як пріоритетного напрямку державної оборонної та правоохоронної політики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Особливості реалізації повноважень Національної поліції України в сфері застосування безпілотних літальних апаратів. Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2026. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/354877>
2. Реєстрація дронів і штрафи за порушення: Рада готує нові правила для БпЛА. Судово-юридична газета ([Sud.ua](https://sud.ua)). – 2026. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sud.ua/uk/news/laws/350819->

[registratsiya-dronov-i-shtrafy-za-narushenie-rada-gotovit-novye-pravila-dlya-bpla](#)

3. Як дрони допомагають документувати злочини. Центр прав людини ZMINA. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zmina.info/articles/yak-droni-dopomagayut-dokumentuvati-zlochini/>

4. З кожним роком все більше: як купували безпілотники коштом бюджету у 2024. Dozorro. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dozorro.org/blog/z-kozhnim-rokom-vse-bilshe-yak-kupuvali-bezpilotniki-koshtom-byudzhetu-u-2024>

5. Правила польотів дронів в Україні 2025 – що потрібно знати. MyDrone. – 2025. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mydrone.com.ua/pravila-polotiv-droniv-v-ukraini/>

6. Дрони України: розвиток, застосування та роль у сучасній війні. BlueBird Tech. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bluebird.tech/news/droni-ukrayini-rozvitok-zastosuvannya-ta-rol-u-suchasnij-vijni/>

7. У 2025 АОЗ планує витратити на закупівлю БПЛА майже на 50% більше проти минулого року. Аналітичний центр StateWatch. – 2025. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://statewatch.org.ua/publications/u-2025-aoz-planuie-vytratyty-na-zakupivliu-bpla-na-49-03-bilshe-proty-mynuloho-roku/>